

Οργανώνοντας επισκέψεις σε μουσεία

Νίκη Νικονάνου

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΑΡΆΜΕΤΡΟΙ

- Μη τυπική μάθηση – μάθηση στο μουσείο
- Χαρακτήρας του μουσείου
- Παιδαγωγική σημασία αντικειμένων
- Μουσειοπαιδαγωγικές μέθοδοι
- Παράμετροι σχεδιασμού
- Αξιοποίηση εκπαιδευτικών εργαλείων

Μουσεία και Εκπαίδευση

Μουσειακή μάθηση & εμπειρία

- Δεν αφορά τη μάθηση μόνο για το μουσείο και για τα περιεχόμενά του, αλλά πρωτίστως **στο μουσείο**, προσδιορίζει δηλαδή τον **τόπο** όπου πραγματοποιείται η μάθηση και ό,τι περιλαμβάνει ο χώρος του μουσείου, δηλαδή τα περιεχόμενα της έκθεσης και όλα τα συμπληρωματικά ερμηνευτικά και εκπαιδευτικά μέσα, καθώς και τη **λειτουργία του μουσείου** στο σύνολό του
- προπαιδευτικός χαρακτήρας

GLO: μαθησιακά αποτελέσματα

Γενικά Μαθησιακά Αποτελέσματα (GLO)

- **Γνώση και κατανόηση:** αφορά στην αφομοίωση νέων πληροφοριών, σε συσχετισμούς, εμβάθυνση στην κατανόηση.
- **Ανάπτυξη δεξιοτήτων:** αφορά στην δυνατότητα για ανάπτυξη συναισθηματικών και γνωστικών, επικοινωνιακών και σωματικών ικανοτήτων.

Γενικά Μαθησιακά Αποτελέσματα (GLO)

- **Συμπεριφορές/νοοτροπίες & αξίες:** αφορά στην αλλαγή της στάσης για την ζωή, τον εαυτό μας και τους άλλους, η οποία μπορεί να είναι θετική ή αρνητική για κάποια εμπειρία.
- **Ευχαρίστηση-έμπνευση-δημιουργικότητα:** αφορά στην ψυχαγωγία, σε νέες επαφές και εμπειρίες, σε πρωτοτυπία στην σκέψη και την πράξη.
- **Δράση-συμπεριφορά-πρόοδος:** αφορά στην μεταβολή στον τρόπο διαχείρισης της ζωής του ατόμου και στις παρατηρημένες δράσεις του

Ο κόσμος των μουσείων

Μουσειακά Αντικείμενα

- Ανόργανα (π.χ. γεωλογία)
- Οργανικά (π.χ. βιολογία),
- Πολιτιστικά (π.χ. αρχαιολογία, εθνολογία, ιστορία και τέχνη).

Διάκριση συλλογών:

- A. Τέχνης (Εικαστικές Τέχνες, Εφαρμοσμένες Τέχνες, Λαϊκή Τέχνη)
- B. Ιστορίας (συγκεκριμένη χρονική περίοδο, γεωγραφική περιοχή, συγκεκριμένο αντικείμενο)
- Γ. Επιστήμης –Τεχνολογίας- Φυσικής ιστορίας
- Δ. Θεματικά μουσεία

Η εκπαιδευτική αξία των αντικειμένων

- Η εκπαιδευτική αξία των αντικειμένων συνδέεται άμεσα με την αντίληψη που βασίζεται στις αισθήσεις με σκοπό να αποκτηθεί η εμπειρία της πραγματικότητας (παιδαγωγικό πρόβλημα: απώλεια των αισθήσεων).
- Διδακτική αντικειμένων έχει διπλή σημασία για το μουσείο:
 - α. σχετική με τα περιεχόμενά τους και
 - β. σχετική με τους τρόπους προσέγγισής τους

Η παροχή γνώσεων δεν πρέπει να είναι το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του μουσείου. Δεν ενδιαφέρει να αφομοιώσουν αφηρημένες έννοιες και γνώσεις, αλλά να **ανακαλύψουν τη γνώση μέσα στην υλικότητα**, να έχουν μια συγκεκριμένη εμπειρία και εμπύχωση για περαιτέρω έρευνα και μάθηση.

Η εκπαιδευτική αξία των αντικειμένων

- Όχι μόνο σκέφτομαι, αναγνωρίζω και κρίνω αλλά βλέπω, ακούω, γεύομαι, μυρίζω, αγγίζω, αντιλαμβάνομαι, αισθάνομαι, νιώθω. Συμμετοχή των αισθήσεων, βιωματική προσέγγιση μέσα από την ενασχόληση με τα αντικείμενα.
- Όχι μόνο πηγή πληροφοριών ούτε μόνο διανοητική επεξεργασία της γνώσης.
- Παιδαγωγική δραστηριότητα είναι η ίδια η ενασχόληση με τα αντικείμενα, η άσκηση της αντιληπτικής ικανότητας, της θέασης και άλλων αισθήσεων, η συναισθηματική συμμετοχή.
- Υλικότητα/ Αυθεντικότητα/ Ευρύτητα/ Αισθητική

Η εμπειρία των αντικειμένων

Εμπειρία της πραγματικότητας - περιεχόμενα του μουσείου ως παραδείγματα για καταστάσεις ζωής.

- Αφετηρία για την προσέγγιση και βίωση των αντικειμένων αποτελούν **οι ερωτήσεις που προκαλούνται από τη επαφή** με τα αντικείμενα και στοχεύουν:
- στην εξάσκηση των αισθήσεων και στην απόκτηση ικανοτήτων,
- προκαλούν για μελέτη των αντικειμένων,
- επέκταση των γνώσεων,
- συμβάλλουν στην εξοικείωση με τους τρόπους απόκτησης της γνώσης,
- κατανόηση του ρόλου και της λειτουργίας των μουσείων.

Χαρακτηριστικά μάθησης μέσω αντικειμένων

- **Εξερεύνηση** (διεγείρουν την περιέργεια του παιδιού προσκαλώντας το σε διανοητικές προκλήσεις εξερεύνησης με το «άγνωστο»).
- **Ενθάρρυνση** (να δημιουργήσει το παιδί συσχετισμούς με τη δική του ζωή και εμπειρίες).
- **Πρόκληση αντιδράσεων** (άμεση και συχνά ακούσια αντίδραση από το σώμα και το μυαλό).
- Εμπλοκή πολλών αισθήσεων **εμπειρίες** (πολυαισθητηριακή προσέγγιση).

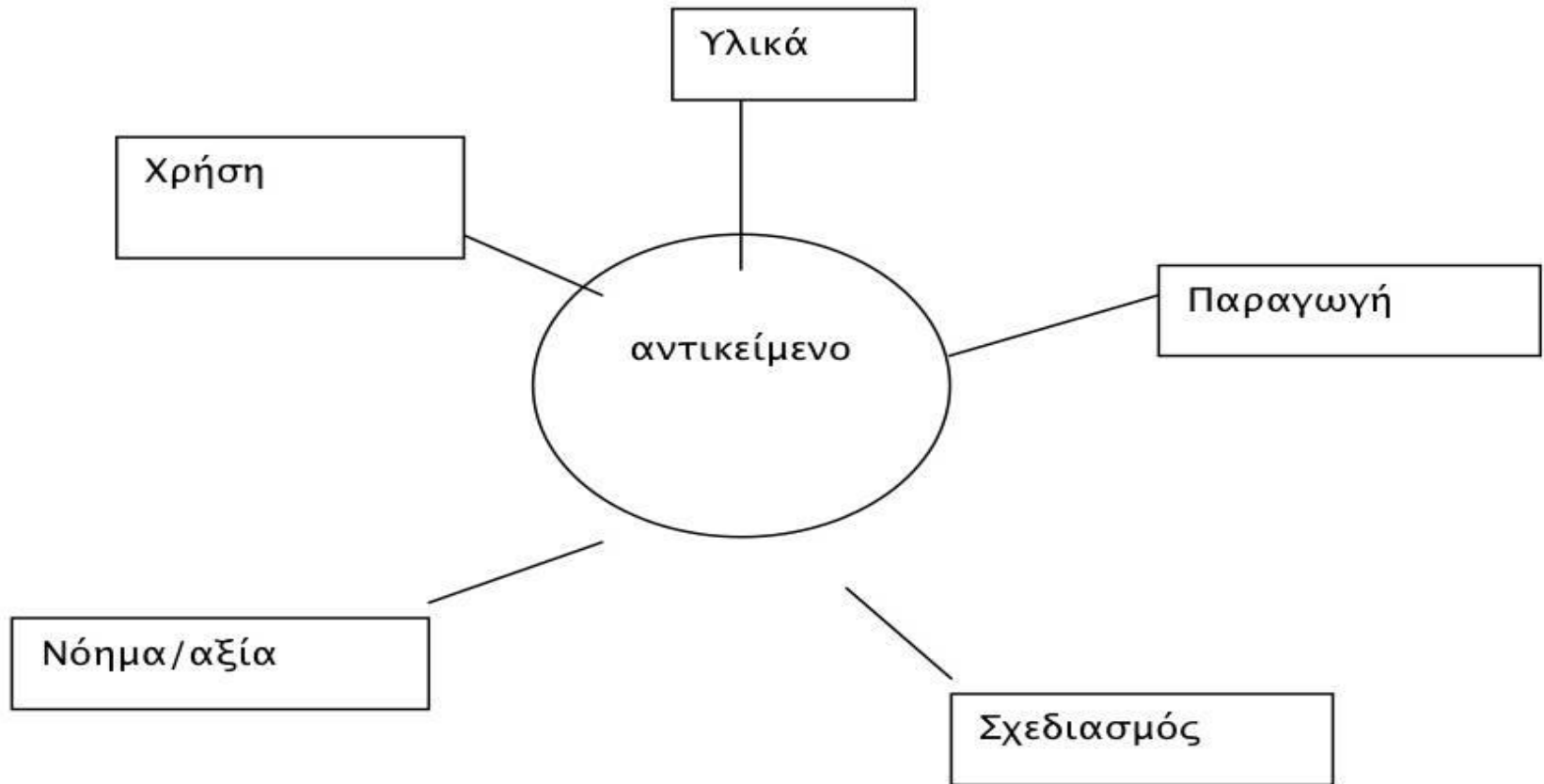
Χαρακτηριστικά μάθησης μέσω αντικειμένων

- **Εμφύχωση:** κίνητρα (συναισθηματικά και δημιουργικά) για μάθηση (ενδιαφέρον, περιέργεια, δημιουργικότητα του παιδιού) ακόμα και όταν του είναι άγνωστα βοηθώντας το να δομήσει αφηρημένες έννοιες.
- **Στηρίζουν τη μνήμη,** διατηρούνται ως εμπειρία (ιδιαίτερα μέσω της απτικής επαφής).
- Αυθεντικότητα προσελκύει την προσοχή, διεγείρει τη **φαντασία** = μακροπρόθεσμες και αξιομνημόνευτες εμπειρίες.
- **«Πρόσβαση»** (φυσική/σωματική, νοητική, κοινωνική, συναισθηματική) = καταργούν τα σύνορα της γλώσσας, της ηλικίας, της διαφορετικής κουλτούρας

Χαρακτηριστικά μάθησης μέσω αντικειμένων

- **Κριτική σκέψη** με την ενεργή εμπλοκή του παιδιού στη διαδικασία εξερεύνησης, προβληματισμού, συγκρίσεων, πειραματισμού, υποθέσεων, προβλέψεων και εξαγωγής συμπερασμάτων.
- **Συνθήκες παιχνιδιού**
- **Πολιτιστικές αξίες** =φορέας μνήμης και πολιτισμού.
- Διευκολύνει το παιδί να **ανακαλεί πιο εύκολα ιδέες** που σχετίζονται με αντικείμενα.
- Αποκαλύπτει **πληροφορίες** για τον πολιτισμό, την ιστορία, την τεχνολογία, την τέχνη, κοινωνικές αξίες.
- **Διεπιστημονικό και διαθεματικό.**

Τρόποι προσέγγισης του αντικειμένου

Η πολυδιάστατη προσέγγιση του αντικειμένου

Hooper-Greenhill E. 1994:235

Η πολυδιάστατη προσέγγιση του αντικειμένου

Hooper-Greenhill E. 1994:235

ΕΡΕΥΝΑ ΓΙΑ ΕΝΑ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ:

Φυσικά χαρακτηριστικά/
Κατασκευή/Λειτουργία/Σχεδιασμό/Αξία

ΠΩΣ ΑΝΑΚΑΛΥΠΤΟΥΜΕ:

Παρατήρηση ↔ Έρευνα/Γνώσεις ↔ Συζήτηση

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Πεδία έρευνας-ερωτήσεις

<u>Εξερεύνηση αντικειμένου:</u>			
Σκέψεις για	περαιτέρω ερωτήσεις	Αποτελέσματα από τη θέαση	Τι πρέπει να ερευνηθεί ακόμη
Φυσικά χαρακτηριστικά Με τι μοιάζει, τι αίσθηση σου δίνει;	Τι χρώμα έχει; Πώς μυρίζει; τι ήχο βγάζει; Από τι είναι φτιαγμένο; Είναι φυσικό ή τεχνητό προϊόν; Είναι ολόκληρο; Έχει μεταβληθεί, προσαρμοστεί, επιδιορθωθεί; Φοριέται;		
Κατασκευή Πώς κατασκευάστηκε	Είναι χειροποίητο ή μηχανής; Έγινε με καλούπι ή σε κομμάτια; Πώς συνδέθηκαν μεταξύ τους; <i>(με μιάς ή σε μια μεγαλύτερη χρονική περίοδο, από ένα άτομο ή από περισσότερα, έχει κολληθεί, στιλβωθεί, συγκολληθεί, έχει σχισμές, λαβή, συνδέσεις...)</i>		
Λειτουργία Για ποιο λόγο κατασκευάστηκε;	Πώς το χρησιμοποιούσαν; Έχει αλλάξει η χρήση του;		
Σχεδιασμός Είναι σωστά σχεδιασμένο;	Κάνει τη δουλειά για την οποία φτιάχτηκε καλά; Χρησιμοποιήθηκαν τα καλύτερα υλικά; Είναι διακοσμημένο; Σου αρέσει; Θα άρεσε σε άλλους ανθρώπους;		
Αξία Ποια είναι η αξία του; <i>(χρηματική, συμβολική, συναισθηματική, κοινωνική, οικονομική, ιστορική)</i>	Στους ανθρώπους που το κατασκεύασαν; Σε αυτούς που το χρησιμοποιούσαν; Σε αυτούς που το διατήρησαν; Σε σένα; Σε μια τράπεζα; Σε ένα μουσείο.		

Durbin, G., Morris, S. και S. Wilkinson 1990, *Learning from Objects. A Teacher's Guide*, English Heritage.

Πεδία έρευνας

- **Γλώσσα και προφορική επικοινωνία** (περιγραφή, διατύπωση υποθέσεων και προτάσεων, διατύπωση προβληματισμών, ανάπτυξη κριτικής σκέψη)
- **Μαθηματικά** (σύγκριση, ομαδοποίηση, ταξινόμηση ως προς το σχήμα, το χρώμα, το υλικό, τη χρήση κλπ.)
- **Γεωγραφία** (από πού προέρχεται; ιδιαιτερότητες τόπου)
- **Καλλιτεχνική δημιουργία & έκφραση** (εικαστικά, δραματοποίηση, μουσική, χορός)
- **Μελέτη περιβάλλοντος: φυσικό-ανθρωπογενές** (ποιά υλικά; πώς κατασκευάστηκε; πώς, από ποιούς και πού χρησιμοποιήθηκε/σύγκριση με τη σημερινή πραγματικότητα)
- **Ιστορία** (ποια ιστορική περίοδο δημιουργήθηκε; γιατί; κάτω από ποιές συνθήκες;)
- **Γραπτή έκφραση** (διατύπωση, καταγραφή εμπειριών, ανάπτυξη κριτικής σκέψης)

Προσέγγιση & ερμηνεία αντικειμένων

Αναπτύσσουμε δεξιότητες

παρατήρησης μέσω αναγνώρισης, περιγραφής, καταγραφής με τη χρήση ποικίλων μεθόδων (γράψιμο, ζωγραφική, φωτογραφία, ηχογράφηση, χρήση Η/Υ κ.α)

ανάλυσης μέσω διατύπωσης ερωτήσεων / έρευνα, κατηγοριοποίησης, πειραματισμού, υπόθεσης, σύγκρισης

ερμηνείας μέσω συσχετισμών, εξαγωγής συμπερασμάτων / σύνθεσης, αξιολόγησης

Προσέγγιση & ερμηνεία αντικειμένων

Εξερευνούμε διάφορες περιοχές γνώσης:

- Διαφορετικά υλικά και η χρήση τους
- Τεχνικές κατασκευής και σχεδιασμού
- Το κοινωνικό, ιστορικό και οικονομικό πλαίσιο
- Φυσικές συνέπειες του χρόνου
- Νόημα των συμβολικών μορφών
- Πολιτιστικές αξίες

Εξελίσσουμε έννοιες:

- χρονολογία, αλλαγή, συνέχεια, πρόοδος, επιβίωση
- αισθητική ποιότητα
- προκατάληψη
- πρωτότυπο, ψεύτικο, αντίγραφο
- μόδα
- συλλογή, διατήρηση, συντήρηση

Τρόποι προσέγγισης του αντικειμένου:

1. Δεξιότητες παρατήρησης

- **Καταγραφή των χαρακτηριστικών** των αντικειμένων με ζωγραφική: διεγείρει οπτικά και νοητικά δίνοντας το χρόνο στο παιδί να σκεφτεί το σχήμα, τη λειτουργία, την υφή κ.α. και να χρησιμοποιήσει ένα ευρύ λεξιλόγιο.
 - α. Μπροστά στην προθήκη με αντικείμενα στέκεται ένα ζευγάρι παιδιών πλάτη με πλάτη. Το ένα διαλέγει ένα αντικείμενο χωρίς να το πει στον άλλο και το άλλο προσπαθεί να το ζωγραφίσει με βάση την περιγραφή που του κάνει.
 - β. Αντικείμενο κρυμμένο σε ένα σακούλι και ένα παιδί προσπαθεί να το περιγράψει στον άλλον χωρίς να βλέπει, χρησιμοποιώντας την αφή.

Τρόποι προσέγγισης του αντικειμένου:

2. Δεξιότητες ανάλυσης

- Ανάλυση των **ιδιαίτερων χαρακτηριστικών** των αντικειμένων.
- α. Μπροστά στην προθήκη με τα αντικείμενα στέκεται ένα ζευγάρι παιδιών. Το ένα διαλέγει ένα αντικείμενο χωρίς να το πει και το άλλο προσπαθεί να το βρει κάνοντας 10 ερωτήσεις που απαντιούνται με ΝΑΙ ή ΟΧΙ (συγκλίνουσα σκέψη)
- β. Προτρέπουμε τα παιδιά να βρουν κάτι συγκεκριμένο με βάση ένα κριτήριο
- γ. Ενθαρρύνουμε την αποκλίνουσα σκέψη κάνοντας ερωτήσεις οι οποίες δεν θα επιδέχονται μια μόνο απάντηση αλλά πολλές ενισχύοντας τη φαντασία, τη δημιουργία υποθέσεων και τη δημιουργικότητα Π.χ «Τί θα γινόταν εάν...., Μπορείς να φανταστείς πώς..., αλλιώς μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε αυτό το κουτί....»

Τρόποι προσέγγισης του αντικειμένου:

3. Δεξιότητες ερμηνείας

Το παιδί ερμηνεύει τα αντικείμενα χρησιμοποιώντας **την κρίση του, προσωπικές γνώσεις και ενδιαφέροντα**

- Πώς νομίζεις ότι ζούσαν οι προϊστορικοί άνθρωποι;
- Πώς νομίζεις ότι χρησιμοποιούσαν αυτά τα αντικείμενα και γιατί;
- Με βάση τα αντικείμενα που παρατήρησες προσπάθησε να σκεφτείς και να δραματοποιήσεις μια ιστορία.
- Ζωγράφισε ή κατέγραψε 5 αντικείμενα που θα διάλεγες για τη δική σου συλλογή και αιτιολόγησε τις επιλογές σου.

Τρόποι προσέγγισης του αντικειμένου

Ερωτήσεις

- Πρέπει να απαντιούνται περισσότερο με βάση την εμπειρία, φαντασία, δημιουργικότητα και την προσωπική γνώμη που θα εκφράσει κάποιος.
- Όταν στηρίζονται **μόνο** σε γεγονότα και πληροφορίες και απαιτούν ανάκληση της συγκεκριμένης γνώσης συνήθως έχουν αρνητική επίδραση.
- Πρέπει να έχουν άμεση σχέση με τους **μαθησιακούς στόχους**
- Αποτελούν σημαντικό κομμάτι της **συζήτησής** σας
- Δεν χρειάζεται να ξέρετε **όλες** τις απαντήσεις
- Σκεφτείτε τον ρόλο σας: πηγή **ερωτήσεων** ή πηγή **απαντήσεων**.

Μουσειοπαιδαγωγικές μέθοδοι

- *α. Ομάδα στόχου:* τα χαρακτηριστικά της ομάδας, συνθήκες επίσκεψης.
- *β. Χώρος υλοποίησης:*
 - τρόπος έκθεσης και σκηνοθεσίας,
 - χαρακτήρας των ερμηνευτικών συστημάτων,
 - δυνατότητες κίνησης των ομάδων
 - εργαστήρια και χώροι εκπαιδευτικών προγραμμάτων.
- *γ. Εκπαιδευτική στοχοθεσία:*
 - μη τυπική εκπαίδευση- σημασία για τον ελεύθερο χρόνο
 - Αυτοδιάθεση- δυνατότητα ατομικών αποφάσεων
 - εμπειρία των ατομικών τους ικανοτήτων χωρίς την προϋπόθεση ειδικών γνώσεων,
 - βιωματική μάθηση,
 - ενσυναίσθηση
 - δημιουργική έκφραση και αυτοπραγμάτωση
- *Επικοινωνιακή διάσταση:*
 - αλληλεπίδραση,
 - ενεργητική συμμετοχή
 - επικοινωνία –επισκέπτες και εμπυχωτές
 - ανάδειξη της μουσειακής εμπύχωσης ως μιας «τέχνης».

1. Αφήγηση

1.1 Ξενάγηση

- Παθητικός δέκτης /εμπειρία ακοής, θέασης και κίνησης, συνάφεια σεναρίου – επιλογή εκθεμάτων, περιεχομένων και τρόπων αφήγησης, γνώση του αντικειμένου και την επικοινωνιακή ικανότητα, εκθεσιακές αίθουσες

1.2 Διήγηση ιστοριών

- Σενάριο, με αρχή – μέση – τέλος, ένα παραμύθι, μια ιστορία, πραγματική ή φανταστική που σχετίζεται με τα εκθέματα. Όχι μόνο πληροφόρηση αλλά και συναισθηματική συμμετοχή. Λειτουργεί εμπυχωτικά για την ενεργή συμμετοχή σε άλλες δραστηριότητες

1.3 Επίδειξη ειδικών

- Στόχος: να παρουσιαστεί μια συγκεκριμένη διαδικασία που απαιτεί ειδικές γνώσεις και δεξιότητες (πηλοπλαστική, λιθοξοϊκή, κατασκευή ψηφιδωτού, νομισμάτων, κλπ.) ή να παρέχει ειδικές πληροφορίες (π.χ. αρχαιολόγος, συλλέκτης κλπ.)

2. Η μαιευτική

Αξιοποίηση εκπαιδευτικής αξίας
αντικειμένων

Δραστηριότητες:

- «εκπαιδευτικές ξεναγήσεις» ή «συζητήσεις» = αλληλεπίδραση με ομάδα.

3. Ανακαλυπτική μέθοδος, εξερεύνηση

Αξιοποίηση της επικοινωνιακής διάστασης του εκθεσιακού περιβάλλοντος με τη χρήση εκπαιδευτικών εργαλείων.

- Παιχνίδια εξερεύνησης ή κρυμμένου θησαυρού
- Ελεύθερη κίνηση των παιδιών με ανάθεση εντοπισμού, εύρεση εκθεμάτων ή πληροφοριών, με στόχο να τις προσεγγίσουν και να ασχοληθούν σε βάθος με αυτές.
- Παιχνίδια κλειστά/ανοιχτά (επιλογή εκθεμάτων, έκφραση προσωπικών ερμηνειών, δημιουργική σκέψη και πράξη)
- Αξιοποίηση πραγματικών αντικειμένων στην εξερεύνηση: «Κινέζικο καλάθι»

4. Βιωματικές δραστηριότητες

- Αφετηρία η επαφή του παιδιού με τα εκθέματα
- Μάθηση μέσα από την πράξη/learning by doing
- Ενεργοποίηση του παιδιού για ελεύθερη δημιουργική έκφραση.
- Συμμετοχή αισθήσεων

4. Βιωματικές δραστηριότητες

α. Υλική και αισθητική δραστηριότητα

- Χρησιμοποίηση υλικών και μέσων με στόχο την προσωπική δημιουργία, να γίνει κάτι ορατό- νέα προϊόντα, δραστηριότητα πολιτισμού (σχεδιάζω, ζωγραφίζω, πλάθω, χειροτεχνία, εικαστικά και εποπτικά προϊόντα, κατασκευάζω, διαμορφώνω, μετατρέπω το περιβάλλον και τον εαυτό μου).
- Στόχος όχι η μίμηση του μουσειακού αυθεντικού αντικειμένου, αλλά η προσωπική δημιουργική έκφραση.
- πειραματική αρχαιολογία: προσέγγιση τεχνικών του παρελθόντος.

4. Βιωματικές δραστηριότητες

Β. Δραματοποίηση

1. Εμπυχωτές/εκπαιδευτικοί σε ρόλο: υποδύονται συγκεκριμένους ρόλους από την εποχή στην οποία αναφέρεται το εκθεσιακό περιεχόμενο, ή από το σήμερα/ (χρήση γαντόκουκλας)

Σενάριο:

- α. Κλειστό σενάριο: αφήγηση β. Ανοιχτό σενάριο: μαιευτική μέθοδος. Αλληλεπίδραση με συναισθηματική συμμετοχή.
- α' ή γ' πρόσωπο

4. Βιωματικές δραστηριότητες

2. Παιχνίδια ρόλων

- Δραματοποίηση και από την πλευρά των παιδιών.
- Παρότρυνση, υποστήριξη ή/και κατεύθυνση από τους εκπαιδευτικούς/εμπψυχωτές. Κλειστό ή ανοιχτό σενάριο, αυτοσχεδιασμός.
- Υλικό δραματοποίησης για μεταμφίηση.
- Προετοιμασία των παιδιών εντός ή εκτός μουσείου.
- Αναβίωση της ζωής του παρελθόντος.

4. Βιωματικές δραστηριότητες

Μουσική στο μουσείο

- Μέσο προσέγγισης εκθεμάτων
- Παιδιά=δημιουργοί
- Αυτοσχεδιασμός
- Έμπνευση, δημιουργικότητα
- Διαφοροποιημένη εμβάθυνση

5. Βιωματικές δραστηριότητες

Χορός-performance

- Σωματική διάσταση
- Ελεύθερη έκφραση
- Έμπνευση-
δημιουργικότητα-
διαφοροποιημένη
βιωματική εμπειρία

4. Βιωματικές δραστηριότητες

Δημιουργική γραφή

- Έκφραση σε πεζό ή ποιητικό λόγο
- Αφορμή έργα τέχνης ή βιωματικές προσεγγίσεις ζωής άλλου χρόνου ή τόπου
- Εμβάθυνση- προσωπική προσέγγιση- δημιουργικότητα- έμπνευση
- Αξιοποίηση και σε ξένες γλώσσες
- Χώρος: εκθέσεις ή άλλο

4. Βιωματικές δραστηριότητες

Μουσειακές δραστηριότητες

- Εξοικείωση με μουσειακές διαδικασίες (συλλογή, έρευνα, διατήρηση, ερμηνεία, παρουσίαση).
- Ενεργός ρόλος: τα παιδιά εκθέτουν τις συλλογές τους στο σχολείο ή στο μουσείο
- Ιδιαιτερότητα της μουσειοπαιδαγωγικής
- Κινητοποιεί το ενδιαφέρον για το μουσείο= οργάνωση σχεδίου εργασίας

Μουσειακή μάθηση και μουσειακές δραστηριότητες

- Ανάπτυξη εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων με θεματική τις ίδιες τις μουσειακές λειτουργίες:
 - έχει υποστηριχθεί ως κατάλληλη για το μουσείο,
 - στο πλαίσιο ενός συμμετοχικού μουσείου οι επισκέπτες καλούνται να έχουν πιο ενεργητική εμπλοκή σε διάφορες μουσειακές λειτουργίες.

Μουσειακές δραστηριότητες

- Οι εργασίες του μουσείου= όχι μόνο τα αντικείμενα θέμα των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων, ως ένα “έτοιμο” αποτέλεσμα της εργασίας των ειδικών.
- μορφές αυτοκαθοριζόμενης μάθησης με στόχο την εξοικείωση με την πραγματικότητα
- αφομοίωση της πραγματικότητας μέσα από μουσειακές διαδικασίες
- κατανόηση της εσωτερικής λογικής της μουσειοποίησης, ευαισθητοποίηση σχετικά με τις διαδικασίες.
- ερμηνεία της πραγματικότητας με αφετηρία τα ενδιαφέροντα του κοινού, δυνατότητες προσωπικών ερμηνειών, έμφαση στις υποκειμενικές σημασίες και στα κίνητρα της δημιουργίας της μουσειακής πραγματικότητας.

Μουσειακές δραστηριότητες

- Τα παιδιά έχουν μια ιδιαίτερη σχέση με τα αντικείμενα
- Τα παιδιά συλλέγουν αντικείμενα- δημιουργούν συλλογές
- Για τα παιδιά η συλλογή είναι μια αυτόνομη δραστηριότητα που απαιτεί ειδικές γνώσεις και συστήματα οργάνωσης.
- Η έννοια της συλλογής βρίσκεται στην καρδιά του μουσείου και της λειτουργίας του

Μουσειακές δραστηριότητες

- Τα παιδιά συλλέγουν αντικείμενα με διαφορετικά κίνητρα:
 - ωραία για θέαση, αφή, μυρωδιά
 - αντικείμενα με αναμνήσεις/μάρτυρες του δικού τους παρελθόντος (δόντια, μαλλιά)
 - στη σχολική ηλικία συλλογές που απαιτούν ειδικές γνώσεις (νομίσματα, γραμματόσημα, ορυκτά)
- Δύο τύποι συλλεκτών
 - α. οι συστηματικοί: το μεμονωμένο αντικείμενο δεν είναι σημαντικό η ολοκληρωμένη συλλογή είναι ο στόχος
 - β. οι ελεύθεροι: ανοιχτοί σε όλα τα πεδία, μαζεύουν το ιδιαίτερο ή το σπάνιο. Αιτία είναι η επιθυμία για γνώση, η χαρά για το ωραίο και η ανάγκη να κατανοήσουν το περιβάλλον και τη φύση.

Μουσειακές δραστηριότητες

- Η αξία ενασχόλησης με τις μουσειακές εργασίες:
 - αποτελεί στόχο, θέμα, μέθοδο των μουσειοπαιδαγωγικών δραστηριοτήτων
 - μπορεί να εμπλουτίσει τη μαθησιακή εμπειρία των παιδιών και την σχέση τους με το περιβάλλον και την κατανόησή του
 - ανταποκρίνεται στους επιθυμητούς τρόπους αντίληψης της πραγματικότητας
 - τους προκαλεί το ενδιαφέρον
 - συνδέεται με διαφορετικές θεματικές που επεξεργάζονται στο σχολείο/νηπιαγωγείο (σχέδια εργασίας/project)
 - προωθεί την αυτενέργεια, την δημιουργική σκέψη και δράση
 - μπορεί να οδηγήσει στην διαμόρφωση εκθέσεων από τα παιδιά

Παράμετροι σχεδιασμού εκπαιδευτικών δράσεων σε μουσεία

- **Ομάδα στόχου**- ιδιαιτερότητες, προηγούμενες εμπειρίες κλπ.
- **Στόχοι**: με βάση την ομάδα, τον χαρακτήρα του μουσείου ως χώρου μάθησης, την επιλεγμένη θεματική (μουσείο)
- **Μέθοδοι**: μη τυπική μάθηση, ευχαρίστηση, θετική εμπειρία, αξιοποίηση μάθησης μέσω των αντικειμένων, βιωματικές δραστηριότητες
- **Οργανωτικά**: επαφή και επίσκεψη νηπιαγωγού στο μουσείο, συνεννοήσεις με προσωπικό του μουσείου, μετακίνηση παιδιών- συνοδεία.

Παράμετροι σχεδιασμού εκπαιδευτικών δράσεων σε μουσεία

- **Δραστηριότητες/ Project**
 - α. προετοιμασίας:
 - Γνωριμία με χαρακτηριστικά του θεσμού: έννοια της συλλογής, διατήρησης, συντήρησης με σημασία για το μέλλον, όχι ΜΗ_ΔΕΝ
 - Γνωριμία με μουσεία στο διαδίκτυο
 - Δραστηριότητες
 - Διαθεματικότητα
 - β. επιτόπιες δραστηριότητες σε μουσείο/α:
 - επιλογή εκθεμάτων
 - σχεδιασμός διαδρομής
 - σχεδιασμός δραστηριοτήτων και συνοδευτικού υλικού
 - γ. μετα-επεξεργασίας
 - Βιωματικές δραστηριότητες
 - Έκθεση

Παράμετροι σχεδιασμού εκπαιδευτικών δράσεων σε μουσεία

- **Χώρος:** κίνηση σε παιδιών, δυνατότητες αξιοποίησης συμπληρωματικών χώρων- ανάλογα προγραμματισμός δραστηριοτήτων
- **Χρόνος** παραμονής στο μουσείο- προσδιορισμός επιμέρους χρόνους για κάθε δραστηριότητα
- **Υλικά/Μέσα:** προετοιμασία ανάλογα με δραστηριότητες (π.χ. Φύλλα/υλικά δραστηριοτήτων, υλικά αισθητικής έκφρασης,, υλικά δραματοποίησης, μουσικά όργανα κλπ.)

Βιβλιογραφία

- Νικονάνου, Ν. (επιμ.) 2015. *Μουσειακή μάθηση και εμπειρία στον 21ο αιώνα* [ηλεκτρ. βιβλίο], Σύνδεσμος Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών, Αθήνα, On line:
<http://hdl.handle.net/11419/712>